

Verslag informatieavond peilbesluit Oud-Kamerik

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden organiseerde op donderdag 26 februari 2026 een informatieavond over peilbesluit Oud-Kamerik.

De avond begon met een centrale presentatie. Na een welkomstwoord van Hoogheemraad Bert de Groot legde projectleider Marco Schoenmakers uit waarom het peilbesluit geactualiseerd wordt. Het waterschap doet elk jaar een actualiteitstoets en daaruit blijkt dat een aantal peilgebieden in het peilbesluit niet actueel zijn. Daarnaast is het peilbesluit in 2013 vastgesteld, dus het is inmiddels 13 jaar oud. Daarom is er een nieuw peilbesluit nodig.

Veel vragen

De avond werd bezocht door ongeveer twintig mensen, waaronder bewoners en andere belanghebbenden uit verschillende delen van het gebied. Tijdens de gebiedsavond zijn verschillende vragen gesteld over het peilbesluit, de toekomst van hoogwatervoorzieningen en onderbemalingen, en de relatie met bredere beleidskaders zoals het ontwerp-UPLG, de Regionale Veenweiden Strategie (RVS) en de Beleidsnota Peilbeheer.

Onderbemalingen

Er werden vragen gesteld over de toekomst van onderbemalingen. Onderbemalingen bestaan vaak al lang en vervullen een functie, maar ze hebben ook nadelen. Door het lokaal verlagen van waterpeilen daalt de bodem sneller dan in de omgeving, wat leidt tot ongelijke bodemdaling en extra CO₂-uitstoot.

Bij elk nieuw peilbesluit vervallen bestaande vergunningen en worden ze opnieuw getoetst. Voldoet een onderbemaling aan de eisen, dan kan deze opnieuw worden vergund. Het waterschap hanteert het beleid dat onderbemalingen niet opnieuw worden vergund wanneer de maaiveldhoogte minder dan 10 cm afwijkt van de gemiddelde maaiveldhoogte van de polder. Hiermee wordt voorkomen dat lichte hoogteverschillen verder worden uitvergroot. Voor onderbemalingen in gebieden die al aanzienlijk lager liggen dan hun omgeving geldt dat het abrupt beëindigen ervan kan leiden tot schade of onwerkbaar situaties. In zulke gevallen kan een oplossing op maat nodig zijn. Dit betekent niet dat het waterschap ongelijke bodemdaling in stand wil houden, maar dat bestaande situaties zorgvuldig moeten worden afgebouwd of aangepast om nadelige gevolgen voor gebruikers en omgeving te voorkomen.

Hoogwatervoorzieningen

In de Beleidsnota Peilbeheer is een vaste indexatiewaarde opgenomen voor hoogwatervoorzieningen. In de praktijk is deze nog nooit toegepast, omdat peilen t.b.v. funderingen doorgaans gelijk worden gehouden. In veenweidegebieden wil het waterschap verschillen in maaiveldhoogte verkleinen, om verdere bodemdaling, CO₂ uitstoot en waterhuishoudkundige problemen te beperken. Daarom worden geen nieuwe collectieve hoogwatervoorzieningen meer aangelegd en worden bestaande onderbemalingen en voorzieningen na 2040 beëindigd.

Tijdens de avond werd geopperd om de hoogwatervoorziening gedeeltelijk aan te passen, omdat veel funderingen inmiddels zijn vervangen. Het waterschap neemt deze suggestie mee in de afweging.

Drooglegging, UPLG en RVS

Het UPLG (Utrechts Programma Landelijk Gebied) is op dit moment nog een ontwerp en dus niet definitief vastgesteld. Het richt zich vooral op grondwaterstanden, terwijl peilbesluiten gaan over oppervlaktewaterpeilen. Die twee beïnvloeden elkaar, maar vallen onder verschillende verantwoordelijkheden. Het waterschap gaat uitsluitend over oppervlaktewater.

Omdat het UPLG mogelijk gevolgen heeft voor het waterbeheer, kan een definitieve vaststelling aanleiding zijn voor een nieuwe Beleidsnota Peilbeheer. De droogleggingswaarden uit de huidige Beleidsnota Peilbeheer voor veenweidegebieden sluiten niet meer goed aan bij de huidige inzichten. In de praktijk rekent het waterschap daarom al met een droogleggingsnorm van ca. 40 cm, zoals geadviseerd in de Regionale Veenweiden Strategie. Tegelijk blijft gelden dat een vaste drooglegging voor grondwater niet te garanderen is, omdat grondwaterstanden sterk schommelen door seizoenen en weersomstandigheden.

In het peilbesluit van Spengen is vastgelegd dat er geen automatische indexatie plaatsvindt. In plaats daarvan wordt bij elke nieuwe hoogtemeting (eens per 3–4 jaar, in de toekomst mogelijk vaker) beoordeeld of de drooglegging nog actueel is. Het waterschap onderzoekt of dit (of een variant hiervan) ook toepasbaar is voor delen van Oud-Kamerik.

Aantal peilgebieden

Er werd gevraagd of extra peilgebieden kunnen worden gemaakt. Het waterschap streeft naar een robuust watersysteem met zo min mogelijk peilgebieden. Hiermee kunnen piekbuien goed opgevangen worden, omdat over grotere arealen meer water verdeeld kan worden en de waterstanden beter beheersbaar blijven. Meer peilgebieden betekent ook meer stuwen, wat onder andere de realisatie van waterkwaliteitsdoelen, zoals de doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), kan bemoeilijken. Een hoogwatervoorziening geldt ook als apart peilgebied, wat mede reden is om deze niet meer aan te leggen. In een toekomstige Beleidsnota Peilbeheer wordt onderzocht of nieuwe peilgebieden wenselijk of noodzakelijk zijn.

Wat betekent een ‘actueel’ peilbesluit?

Een peilbesluit moet aansluiten bij de meest recente hoogtemetingen, het huidige landgebruik en eventueel nieuw beleid van waterschap of provincie. Wanneer deze factoren veranderen, kan een peilbesluit verouderen en moet het worden herzien.

Gemaal Oud-Kamerik

Er werd opgemerkt dat het gemaal vaak draait, ook bij droog weer. Dit komt door:

- aanvoer via de hoogwatervoorziening;
- kwel in het gebied;
- een klein maalpand, waardoor het waterpeil snel daalt en het gemaal vaak aanslaat.

Een aantal dammen in de hoogwatervoorziening is enkele jaren geleden vervangen vanwege lekkage. Optimalisatie van de inzet van het gemaal blijft een aandachtspunt, omdat onnodig rondpompen energie kost.

Hoe verder?

Door de aanwezigen werden aan de tafels verschillende knelpunten en ervaringen rond het watersysteem aangekaart. Het waterschap neemt de gemaakte opmerkingen en wensen ter harte en zal hierna een zorgvuldige belangenafweging maken. Ook worden er met enkele betrokkenen nog individuele gesprekken gevoerd. Na de belangenafweging wordt een ontwerp-peilbesluit opgesteld. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden stelt dit ontwerp peilbesluit vast en legt het ter inzage voor een periode van zes weken. Tijdens deze periode kunnen belanghebbenden hun zienswijze kenbaar maken. Ook wordt er ook een inloopavond georganiseerd waar u voor wordt uitgenodigd. Het waterschap is verplicht te reageren op een zienswijze. Het algemeen bestuur van De Stichtse Rijnlanden stelt, rekening houdend met de ingekomen zienswijzen, het peilbesluit vast. Na de vaststelling van het peilbesluit zullen wij overgaan tot de uitvoering van de maatregelen.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Marco Schoenmakers, projectleider Oud-Kamerik via e-mail: marco.schoenmakers@hdsr.nl of telefonisch: 0650103862.